

Motion till riksdagen

1989/90:Ub573

av Barbro Sandberg och Charlotte Branting

(båda fp)

Psykoanalytisk utbildning

Utvecklingen inom den psykiatriska vården har under de senaste decennierna varit snabb. Från att tidigare ha varit inriktad på huvudsakligen ett långvarigt och ofta varaktigt omhändertagande av personer med psykiska störningar, strävar den psykiatriska vården numera efter att behandla och rehabilitera personer.

Förnyelse av psykiatrin innebär att man i ökad utsträckning bedriver vård i öppnare former och att vårdtiderna i slutenvård förkortas. Bakgrunden är medvetenheten om de sociala faktorernas betydelse i takt med att allt fler patienter börjat leva i sin vanliga miljö ute i samhället.

Under en period fanns en destruktiv kamp mellan olika inriktningar inom psykiatrin. Personer med biologisk, social eller psykologisk grundsyn på behandlingsarbetet förde en ofta oförsonlig kamp mot varandra. I dag har denna kamp lett fram till en utbredd insikt att olika behandlingsmetoder kompletterar varandra och att diagnosen har stor betydelse för vilken behandling som är mest lämplig.

De psykoterapeutiska behandlingsmetoderna har fortlöpande utvecklats. De mediciner som kom på 1950-talet med specifik verkan innebar att patienter efter kort tids behandling kunde skrivas ut från sjukhus. Behovet av eftervård under ibland mycket lång tid är emellertid uppenbart.

Överallt i landet genomförs en sektorisering av psykiatrin och öppenvårdslag för både barn och vuxna startas. Trots tillkomsten av öppenvårds-team är behovet av olika typer av samtalsbehandling fortfarande stort medan tillgången på terapeuter eller psykologer är begränsat. Landstingens resurser används i stor utsträckning till att klara problemen med den allt äldre befolkningen.

För patienterna är det ett stort problem att det ofta är mycket dyrt att anlita icke landstingsanställd personal för att få samtalsterapi. Ett begränsat antal terapeuter har genom avtal med landstingen fått möjlighet att få ersättning från försäkringskassan. Vid senaste "Dagmaruppgörelsen" har 19 milj. kr. anslagits för fördelning till landsting som tecknar avtal med legitimerade privata vårdgivare. Detta är ett första steg men inte tillräckligt. Dessutom påpekar utskottet i sitt betänkande 1989/90:5 att denna ersättning är beviljad för 1990 och skall omprövas efter vunna erfarenheter. Vi anser det viktigt att fortsätta medelgaranteras.

Ett speciellt problem berör psykoanalytikerna. På grund av den långa ut-

bildningen till psykoanalytiker och kraven på många timmar med patienter i analys (300) under handledning, blir det dyrt för den studerande. Handledaravudet betalas av den studerande. I sina betänkanden SfU 1983/84:31 och 1986/87:1 betonar socialförsäkringsutskottet angelägenheten av att tillgången på psykoanalytisk behandling och utbildning inte minskar. Enligt Landstingsförbundet är dock detta fallet. Riksdagen beslöt, bl.a. med anledning av en folkpartimotion, att regeringen skulle utreda det ekonomiska stödet till psykoanalytisk utbildning. Någon sådan utredning är såvitt bekant inte gjord.

Att parterna är överens om att följa utvecklingen för offentliganställda läkare som endast arbetar halvtid och därför inte kan få ansluta sig till försäkringen som privatpraktiker, löser inte problemen med kostnaderna för utbildningen till psykoanalytiker.

Ur patienternas synvinkel kan dagens situation sammanfattas som ett puckelproblem vid övergången från mycket slutenvård till allt mer vård i öppna vårdformer. Det sägs, att de flesta psykiska problem skall klaras inom primärvården, men dit har vi ännu inte kommit.

Samtalsterapi kan bedrivas av olika yrkesgrupper, psykiatriker, psykologer, psykoterapeuter och psykoanalytiker. De har sin styrka på olika områden och patientavgiften varierar. För de statligt anställda har det uppstått problem sedan ersättningen på upp till 75% av kostnaden upphört.

Mycket av ansvaret för att lösa de problem som ovan beskrivits vilar naturligtvis på landstingen. Det är emellertid uppenbart att även staten måste ta sitt ansvar. Det gäller både utformningen av regler på området och finansieringen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ersättning från försäkringskassan för psykoterapeutisk behandling,¹]

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning om ekonomiskt stöd till psykoanalytisk utbildning.

Stockholm den 23 januari 1990

Barbro Sandberg (fp)

Charlotte Branting (fp)